5

Ramazan Günlüğü

DİN ÖĞRETİMİ
GENEL MÜDÜRLÜĞÜ
1447/2026

Ramazan Günlüğü

Tanıtım Şeması

Ayet

"Rabb'in, sadece kendisine kulluk etmenizi ve anne babanıza iyi davranmanızı emretti. Onlardan biri veya ikisi senin yanında yaşlanırsa onlara 'öf' bile deme, onları azarlama! İkisine de gönül alıcı güzel sözler söyle."

(İsra suresi, 23. ayet.)

Hadis

Peygamberimiz, iftar ederken ellerini açarak şöyle dua ederdi: "Allâhümme leke sumtü ve alâ rızkıke eftartü. (Allah'ım! Senin rızan için oruç tuttum ve senin rızkınla orucumu açtım.)"

(Ebû Dâvûd, Sıyâm, 22.)

Ramazan Sözlüğü

İftar:
Oruçlu bir kimsenin, güneşin battığı ve akşam namazının girdiği vakitte orucunu açmasıdır.

Mukabele
4. Cüz

Dua

"... Ey Rabb'imiz! Bizden bunu kabul buyur; şüphesiz sen işitensin, bilensin. Ey Rabb'imiz! Bizi sana teslim olanlardan eyle, soyumuzdan da sana teslim olacak bir ümmet çıkar. Bize ibadet usullerimizi göster, tövbemizi kabul et. Şüphesiz tövbeleri kabul eden, merhameti bol olan yalnız sensin."

(Bakara suresi, 127-128. ayetler.)

Mâni

Herkes sevinçle coşar
Mümin camiye koşar
Teravih kılmak için
Camiler dolup taşar.

Esma-i Hüsna

El-Melik

"Göklerin ve yerin, görünen ve görünmeyen âlemlerin yegâne sahibi."

Sanma bunlar senindir
Asıl sahibinindir
Yerde gökte ne varsa,
Hepsi el-Melik'indir

Mustafa YILMAZ

Şehirler ve Mekânlar

Mevlana Külliyesi

Konya'da bulunan Mevlana Külliyesi, Mevlana'nın vefatından sonra yapılan türbenin etrafına farklı zamanlarda inşa edilen mescit, semahane, tilavet odası, mutfak, meydan, derviş hücreleri, avlu, şadırvan, şebiarus havuzu ve ahırlardan meydana gelen külliyedir. Karamanoğlu Beyliği döneminde türbenin bir köşesine yaptırılan yeşil kubbe külliye ile beraber şehrin sembolü hâline gelmiştir.

Yavuz Sultan Selim zamanında yapılan semahane ve Kanuni Sultan Süleyman devrinde yapılan mescit, külliyenin günümüze kadar ayakta kalabilen unsurlarındandır. 1925 yılında tekkelerin kapatılmasından sonra mevcut yapıları müze hâline getirilmiştir.

İftar Adabı

- İftarımızı geciktirmeden yapmalıyız.
- Sofraya oturduğumuz da ilk önce besmele çekmeliyiz.
- Hurma veya su ile iftarımızı açmaya özen göstermeliyiz.
- Yemek yerken ölçüyü kaçırmamalıyız.
- Yemek sonrasında iftar duası yapmalıyız.

Sahabe Hayatları

Hz. Hatice

Hz. Hatice, Mekke'nin önde gelen tüccarlarından birinin kızı olarak dünyaya geldi. Zengin bir aile-de büyüdü ve ticaret hayatında babasıyla birlikte çalıştı. Cesareti ve dürüstlüğüyle dikkat çekti.

Hz. Hatice ve Hz. Muhammed (s.a.v), ticari faaliyetleri esnasında tanıştılar ve bir müddet sonra evlendiler. Onun tebliğini kabul eden ilk kişi oldu. Hz. Hatice, İslam'ın ilk dönemlerinden itibaren müşriklere karşı her zaman Hz. Peygamber'in yanında oldu. İslam'ın yayılmasına maddi ve manevi desteğiyle büyük katkıda bulundu. Boykot yıllarında Hz. Peygamber ile birlikte zorluklara sabırla göğüs gerdi. Servetini Müslümanların ihtiyaçları için harcadı. Hz. Hatice bu fedakâr davranışlarıyla her dönemde Müslüman kadınlar için bir örnek teşkil eder.

Yirmi beş yıl süren mutlu bir evlilik hayatından sonra Hz. Hatice, 620 yılında Mekke'de vefat etti.

Bir Nasihat

Kendin için istediğini Müslüman kardeşin için de iste.

Günün Sorusu

Hangi durumlarda ramazan orucu tutulmayabilir?

Yolculuk ve hastalık hâllerinde ramazan orucu tutulmayabilir. Bu hâller ortadan kalktıktan sonra kazası tutulur.

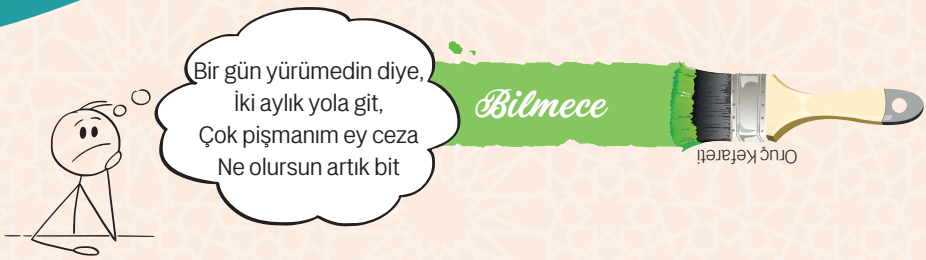

Sure

Yûsuf Suresi

Mekke Dönemi'nde inmiştir ve 111 ayettir. Kur'an'da ayetlerinin tamamı bir konuyu anlatan tek suredir. Adını, hayat hikâyesinin bazı bölümleri anlatılan Hz. Yûsuf'tan almıştır. Bu sure, Kureyşli müşriklerin Hz. Peygamber'i öldürme veya hapsetme planları yaptığı sırada Hz. Peygamber'i teselli etmek üzere indirilmiştir. Çünkü tıpkı kardeşlerinin Hz. Yûsuf'a yaptıkları gibi Kureyşli müşrikler de Resulullah'ı öldürmeye azmetmişlerdir. Surede Hz. Yûsuf'u kuyuya atarak onu öldürmeye çalışan kardeşlerinin başarısızlığa uğraması anlatılmış ve Kureyşli müşriklerin işledikleri kötü fiillerin de hüsranla sonuçlanacağı haber verilmiştir. Ayrıca Yûsuf Peygamber'in karşılaştığı sıkıntılar ve bunlara sabrederek nasıl başarıya ulaştığı anlatılarak inananlar için faydalı öğütler ve önemli mesajlar verilmiştir.

Ramazan Güzellemeleri

Ramazan bereketi iftar sofralarında inanmış gönülleri buluşturuyor. Bir buluşma, bir şölen... Kardeşlerinle burada, işte şu iftar sofrasında tanışman, kaynaşman ve anlaşman mümkün... Aşina olduğun dostlarla buluşman, dertleşmen de kuvvetle muhtemel... Bunun için yapacağın tek şey var: Ya iftar sofrası kurmak ya da davete icabet edip kalkıp gitmek.

Bilal Kemikli
(Ramazan Güzellemeleri, Hayy kitap, İstanbul, 2015, s. 31.)

Şiir

Mescid-i Aksa'yı Gördüm Düşümde

Mescid-i Aksa'yı gördüm düşümde,
Bir çocuk gibiydi ve ağlıyordu
Varıp eşiğine alnımı koydum.
Sanki bir yer altı nehr çağlıyordu.

Gözlerim yollarda bekler dururum.
Nerede kardeşlerin diyordu bir ses
İlk kıblesi benim ulu Nebi'nin
Unuttu mu bunu acaba herkes?

Hani o günler ki binlerce mü'min
Tek yürek halinde bana koşardı
Hemşehrim nebiler hatrı için
Cevaba erişen dualar vardı.

Şimdi kimsecikler varmaz yanıma
Mü'minden yoksunum, tek ve tenhayım.
Rüzgârlar silemez gözyaşlarımı
Çöllerde kayıp bir yetim vahayım.

Mescid-i Aksa'yı gördüm düşümde
Götür müslümana selam diyordu
Dayanamıyorum bu ayrılığa
Kucaklasın beni İslam diyordu.

Mehmet Akif İnan

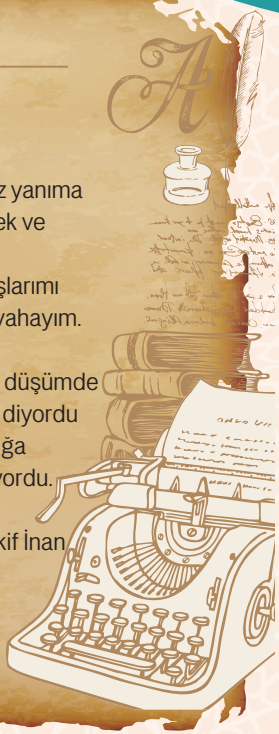

Kültürümüzde Ramazan

Mukabele

Ülkemizde ramazan ayına özel mukabele okunur. Her güne bir cüz şeklinde okunan mukabele ile ramazan sonunda onlarca hatim indirilmiş olur. Mukabele için bir araya gelen Müslümanlar hem Kur'an okuyarak ibadet etmiş olur hem de ramazanın bereketinden hep birlikte istifade ederler. Günümüzde Türkiye'de ramazan mukabeleleri genellikle ramazanın ilk günü başlar ve arife günü tamamlanarak duası yapılır. Duanın Kadir Gecesi'nde yapıldığı da olur. Ayrıca hanımların evlerde bir araya gelip mukabele dinleme geleneği de yaygındır.

Ramazanın Aynasında Hayat

Bir Müslüman'ın oruçla ve oruç ayı olan ramazanla ilişkisi, alışverişi, onunla içli dışlı oluşu, çocukluktan başlayarak bir ömür devam eder. Onun içindir ki, insana, hayatının hangi safhasında olursa olsun geriye dönüp baktığında, yalnız karlı kışları, sıcak yazları, renk çağlayanı baharları, ölüm düşüncesini sararmış yapraklarda bir oya gibi işleyen sonbaharları değil, aynı zamanda her yıl kendine mahsus bir mevsim, beşinci mevsim, uhrevî ve ulvî bir mevsim gibi gelip insanı bütünüyle kavrayan ramazanları da hatırlar. Falan yılın ramazanında şöyle bir olay cereyan etmişti diye düşünür insan. Geçmiş zaman ramazanlarını ömrünün olduğu kadar kişiliğinin de bir oluşturucusu olduğunu unutmaz.

Ramazan, biz Müslümanların kimlik hamurumuza bir güneş ışığı gibi sızmıştır. Kişiliğimizi mayalamıştır o. Kişiliğimiz onunla; o, kişiliğimizle yoğrulmuştur. İnsan ruhuna tabiatüstü pencereler açan odur.

(...)

Her Müslüman, ömür boyu, oruçla olan "macera"sının, sadece vücudunun değil, kalbinin, beyninin, hayatının ve ruhunun da macerası olduğunu bilir. Her Müslüman orucu yaşar. O, yaşamamıza girer ve onun olmazsa olmaz bir parçası olur.

Sezai Karakoç

(Samanyolunda Ziyafet Oruç Yazıları, Diriliş Yayınları, 20. baskı, İstanbul, 2022, s. 128-129.)